

ЛИЦА ОД ОДДАЛЕЧЕНИ ЗАЕДНИЦИ

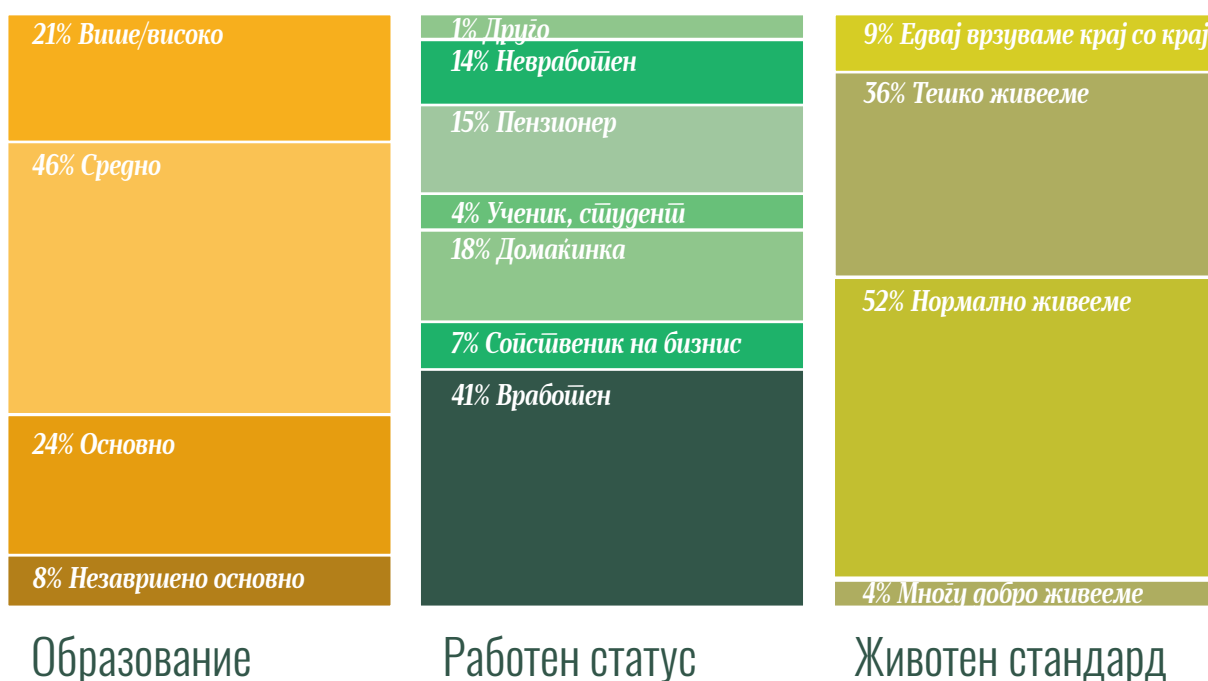
Клучни наоди од квалитативното и
квантитативното истражување

Лица од оддалечени заедници - дефиниција и големина

Oxford Learner's Dictionary ја дефинира оддалечената заедница како заедница основана „далеку од места каде што живеат други луѓе“.¹⁸ Оддалечените заедници во Северна Македонија, во општините Македонски Брод, Дебар, Берово, Пехчево, Делчево и Крива Паланка, се претежно рурални по структура. За целите на ова истражување, заедниците лоцирани подалеку од поголемите градови и/или заедниците со лоша транспортна инфраструктура, исто така се сметаат за оддалечени. Затоа, оддалечените заедници не можат да се сметаат за поткатегија на руралното население.¹⁹ Според истражувањето, нема анкети на јавното мислење што укажуваат на однесувањето на гласачите и луѓето што живеат во оддалечени заедници, ниту пак кампањи за едукација на гласачите насочени кон овој специфичен сегмент на населението.

Демографски профил

Вкупно 150 испитаници кои живеат во оддалечени заедници учествуваа во квантитативното истражување лице в лице, кое беше дополнето со една фокусна група.

18 Официјална веб-страница на Oxford Learner's Dictionary, достапна на: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/remote_1, пристапено на 14 октомври 2020 година.

19 Институт за општествени и хуманистички науки - Скопје „Првичен извештај - Истражување и аналитички преглед на литература, спроведено од тимот на ISSHS“, студија за приоритети, ригидност, мотивација во врска со изборите и едукација на гласачите, нарочана од ИФЕС.

ТЕМИ НА ИНТЕРЕС

Интерес за општествено-политичките случувања во земјата

Колку сѐе заинтересирани за следниве општествено-политички случувања во земјата и во светот?

14%

Многу

45%

Донекаде

24%

Не многу

18%

Воопшто не

Во споредба со општата и руралната популација, луѓето кои живеат во оддалечени заедници се позаинтересирани за општествено-политичките случувања и почесто разговараат за овие прашања со други луѓе.

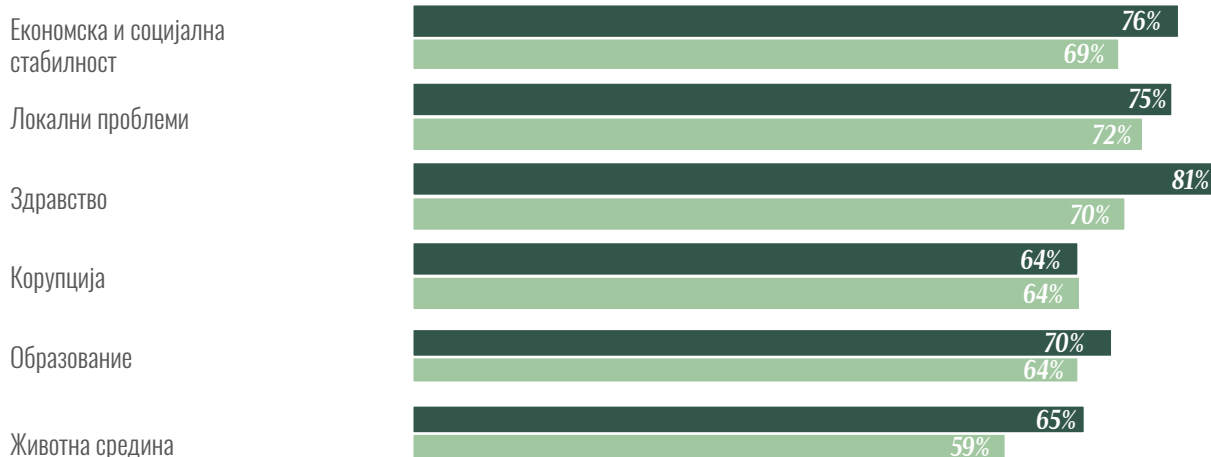
Истражувањето покажува дека околу 59% од испитаниците се „многу“ или „донекаде заинтересирани“ за општествено-политички развојни прашања, додека 42% „воопшто не се“ или „не се многу“ заинтересирани. Шеесет и четири проценти (64%) од испитаниците понекогаш или често разговараат за овие прашања со други луѓе, додека 36% ретко или никогаш не разговараат.

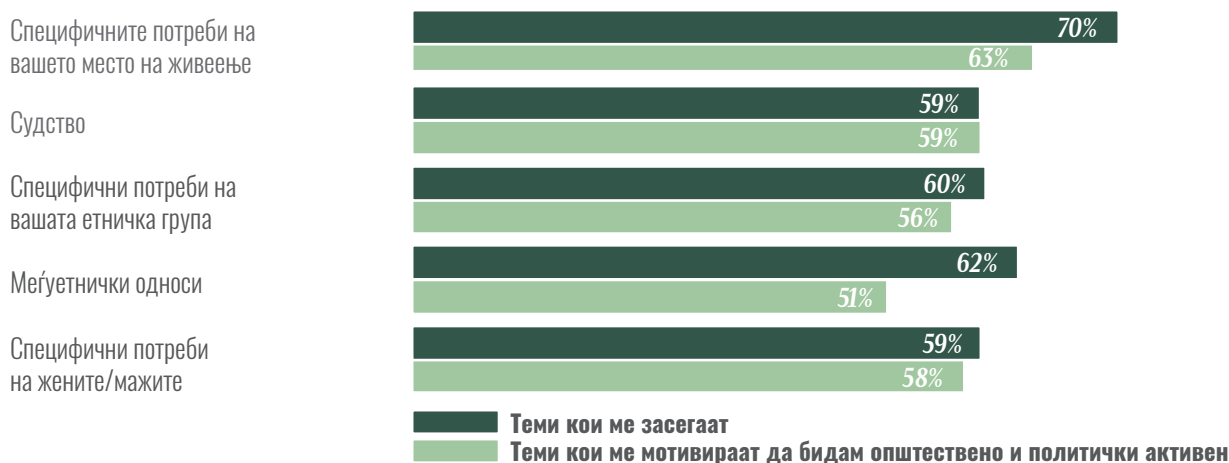
Според учесниците во фокусната група, пандемијата со КОВИД-19 и формирањето на новата влада котираат највисоко меѓу општествено-политичките прашања од интерес за оваа група. Овие две приоритетни прашања се под влијание на развојот на настаните во текот на спроведување на истражувањето. Други прашања од интерес на испитаниците се економската состојба во земјата, социјалната стабилност, проблемите во приватниот сектор и семејното насилство.

Прашања од интерес

Колку ве загрижуваат следниве информации/прашања/теми?

Колку ве мотивираат следниве прашања/теми да бидете општествено и политички активни?

Здравствената заштита, економската и социјалната стабилност и локалните проблеми се најважните прашања за луѓето што живеат во оддалечени заедници, согласно наведеното од повеќе од три четвртини од испитаниците. Испитаниците понатаму забележуваат дека овие проблеми, особено локалните прашања, се клучните фактори за нивно социјално и политичко активирање.

Оваа група е најмалку загрижена за специфичните потреби на нивниот пол, судството и специфичните потреби поврзани со нивната етничка група.

Луѓето кои живеат во оддалечени заедници изразуваат незадоволство од лошата инфраструктура, водоснабдувањето, управувањето со отпадот и депониите, лошиот јавен превоз и недостигот на здравствени услуги.

“ Плаќаме највисоки цени, а ѝ добиваме најлошиите производи и услуги. Зборувам за облека, храна и услуги. Можеме да бидеме благодарни само за чистиот воздух и за незагаденоста на воздухот. ”

Маж, 33, Делчево

Оваа група се соочува со тешкотии со невработеноста, нискиот животен стандард и миграција, поради што младите луѓе ги напуштаат руралните области и се селат на поголеми места и/или надвор од земјата.

“ Нема замена за лекариите во пензија. Не постои невролог, нишум гинеколог. Има само еден гинеколог за целиот регион на Источна Македонија. ”

Жена, 53, Пехчево

ИЗВОРИ НА ИНФОРМАЦИИ

Слично како и кај општата популација, телевизијата е доминантен извор на информации за луѓето што живеат во оддалечени заедници, согласно наведеното од 57% од учесниците во истражувањето. Две од десет лица кои живеат во оддалечени заедници во голема мера се информираат за тековните општествено-политички случувања преку социјалните медиуми, додека 8% преку пријатели и семејството.

Телевизијата е доминантен извор на информации за луѓето што живеат во оддалечени заедници, наведено од 57% од учесниците во истражувањето.

ТВ 57%

Понатаму, поради недостиг на доверба во презентираниите информации и општата перцепција за вестите како лажни, оваа група покажува многу мала доверба во медиумите.

ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО

Седумдесет проценти (70%) од луѓето коишто живеат во оддалечени заедници никогаш не биле вклучени во настан, активност или процес што може да има значајно влијание во заедницата или во местото каде што живеат, ниту пак се заинтересирани за поактивен граѓански ангажман.

Дали сѐ биле вклучени во некој настан, активност или процес што може да има значајно влијание во заедницата или во местото каде што живеат?

Дали сѐ заинтересирани за поактивен граѓански ангажман?

Шеесет и шест проценти (66%) од учесниците во истражувањето не веруваат во постигнување позитивни промени со индивидуален ангажман или ангажман на невладини организации, додека 18% немаат интерес за граѓански ангажман, што ја објаснува ниската мотивација за граѓанско учество.

Наодите од фокус групата покажуваат дека учесниците сметаат дека граѓанскиот активизам е неопходен, бидејќи се соочуваат со многу тешкотии во секојдневниот живот и „мора да се стори нешто во врска со тоа“. Сепак, тие посочуваат дека граѓанското учество е недоволно во оддалечените заедници.

Факторите што придонесуваат за ниското ниво на граѓанска иволвираност и учество можат да се сумираат во следново:

- ♦ На граѓаните им недостасува упорност и проактивност за решавање на проблемите.
- ♦ Граѓаните се чувствуваат беспомошни и не веруваат дека нивниот труд ќе даде резултати.
- ♦ Граѓаните се разочарани од политичките партии.
- ♦ Вработените во јавниот сектор се демотивирани. Може да се постигне нешто само преку „врски“, т.е. ако познавате некого.

“ Јас работам во институција и за мене е лесно да се завршат работите, но за некој друг, особено за оние кои живеат во оддалечени села, не е така лесно. Никој во институциите нема да разговара со нив и да им помогне. ”

Жена, 49, Крива Паланка

Фактори што промовираат учество

Личните и семејните придобивки се клучните фактори за мнозинството учесници во истражувањето повеќе да се ангажираат во активности што можат да предизвикаат промени во заедницата, согласно наведеното од една четвртина од испитаниците. Други важни мотивирачки фактори се поврзани со застапеноста на нивните интереси (20%) и ефикасноста на системот (16%).

И покрај тоа што повеќе од половина од испитаниците (56%) не веруваат дека можат да влијаат како граѓани, 23% сметаат дека можат да имаат значајно влијание во нивната општина, а само 5% веруваат дека можат да влијаат на парламентот.

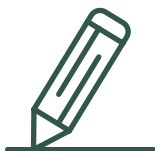
Подготвеност и способност за учество во граѓански активности

На прашањето дали би учествувале во граѓански активности, 48% од испитаниците наведуваат дека би одговарале на прашалници, 41% би се среќавале со колеги/пријатели за да разговараат општествените прашања кои ги засегаат лично или семејно и 39% би читале брошури или летоци. Оваа група не сака да се вклучи во онлајн комуникација, односно 80% не би сакале да учествуваат на онлајн состаноци. Понатаму, 76% не би присуствувале на состанок на политичка партија и 74% не би учествувале на јавна дебата.

Во кои граѓански активности сакаат да учествуваат?

48%

Одговарање на прашалник

39%

Информирање од леток

41%

Дискусија со колеги/пријатели

ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

Луѓето кои живеат во оддалечени заедници ги поврзуваат изборите со фрази како што се: „целосно непотребни“, „не ја одразува волјата на луѓето“, „САД и ЕУ ја донесуваат конечната одлука за резултатот од изборите“.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?

75%

Да

17%

Не

1%

Одбива да одговори

7%

Не знае

Слично на групите анкетирани во општите и руралните категории, позитивно е што поголемото мнозинство од испитаниците смета дека може да влијае на изборните резултати, односно дека секој глас е важен (75%), додека 17% не веруваат во тоа.

Повеќе од половина од испитаниците (59%) наведуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да се предизвикаат промени, односно да се изврши влијание врз политиките, додека тројца од десет веруваат во тоа.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

79% редовно или често

12% понекогаш

4% обично не

2% никогаш

Истражувањето покажува дека луѓето од оддалечените заедници се редовни гласачи: 79% гласаат речиси редовно или често, 12% понекогаш, 4% обично не гласаат и 2% изјавуваат дека никогаш не гласаат. Постојат повеќе редовни гласачи меѓу луѓето од оддалечените заедници во споредба со жени од рурални области (72% речиси редовно или често гласаат) и општествено-политичките (65% речиси редовно или често гласаат).

Покрај тоа, 39% изјавуваат дека секогаш гласаат за иста партија, додека 43% гласаат за различни политички партии. Ова укажува на тоа дека поддршката за одредена политичка партија може да се промени доколку се појават други политички опции.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Слично на општата популација, трите примарни фактори што влијаат на одлуката на луѓето од оддалечените заедници да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (46%), изгледи за подобра иднина (32%) и страв дека некој ќе им го злоупотреби гласот (32%), односно лажно ќе гласа наместо нив.

Две третини од испитаниците (66%) наведуваат дека нивната одлука за гласање е иста или најчесто иста со одлуката на нивните семејства, додека речиси една третина (32%) наведуваат различна одлука.

Шест од десет испитаници одлучуваат за кого/дали ќе гласат самостојно (без вијание на нивните пријатели).

Луѓето кои живеат во оддалечени заедници би сакале да видат повеќе познати лица и млади луѓе на кандидатските листи за пратеници (или како избрани претставници, на пример во општинските совети).

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Претставници од
вашата локална
заедница

Млади

Познати лица

Повеќе веројатно Нема влијание Помалку веројатно Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од управувањето и политичките партии ги демотивира луѓето од оддалечените заедници да излезат и да гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

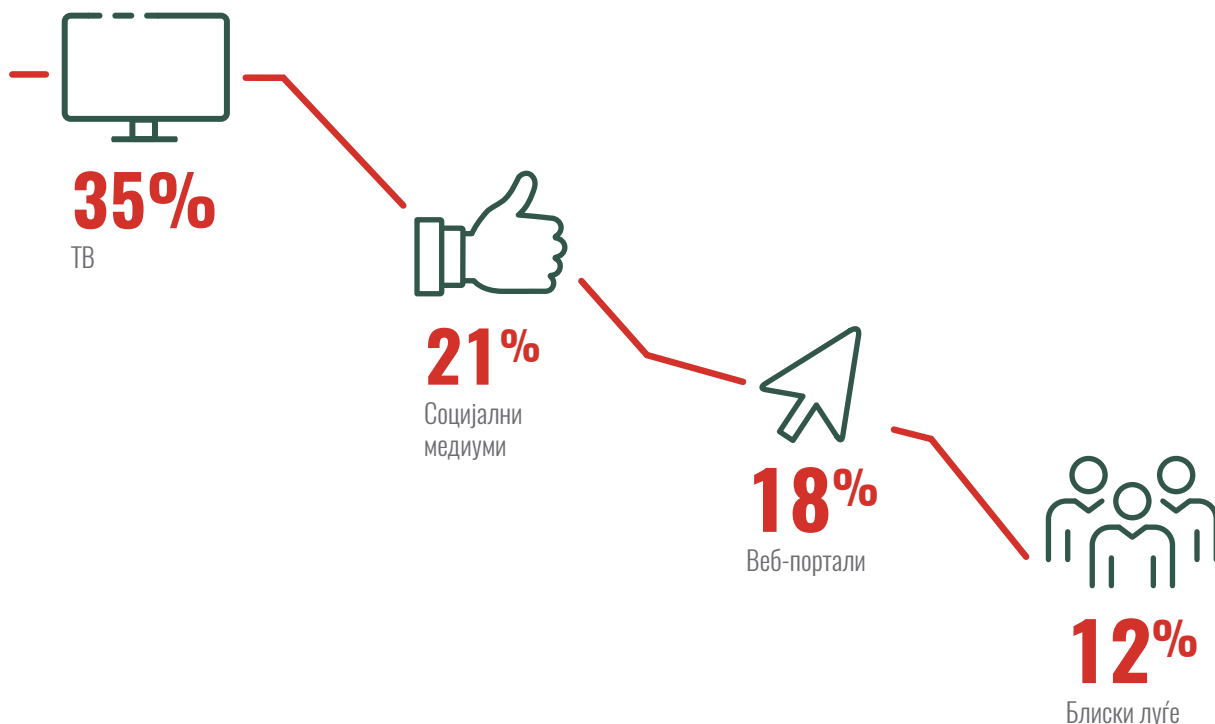
Оваа демографска група смета дека масовната миграција на граѓаните од оддалечените заедници е доволен доказ дека политичките партии немаат успешни развојни планови и стратегии за оддалечените заедници и руралните области. Тие веруваат дека фокусот на политичките партии е главно на урбаните области и големите градови.

“Дискриминацијата не е само урбана насироши рурална, ишуку и големи градови насироши мали градови.”
Жена, 49, Крива Паланка

КОМУНИКАЦИЈА СО КАНДИДАТИ И ПАРТИИ

Доминантни извори на информации поврзани со изборите се ТВ (35%), социјалните медиуми (21%), веб-порталите (18%), пријателите и членовите на семејството (12%).

Информативните емисии (42%) и ТВ дебатите (30%) се најчесто практикуваните начини за информирање во врска со изборите од страна на учесниците во истражувањето.

Што се однесува до видот на комуникација со кандидатите во изборниот период, оваа група претпочита лична комуникација во помали групи (во соседството) и комуникација од врата на врата и се потпира на политичките достигнувања и резултати на кандидатите при донесувањето информирана одлука. Девет проценти (9%) од испитаниците се заинтересирани за програмите на политичките партии.

Во однос на комуникацијата со кандидатите и претставниците на политичките партии во периодот меѓу избори, луѓето од оддалечените заедници претпочитаат да бидат континуирано информирани за политичките достигнувања и резултати на кандидатите (33%), да остваруваат лична комуникација во помали групи (30%) и да се информираат преку традиционалните медиуми (28%).

Учесниците во истражувањето наведуваат дека политичките партии ги посетуваат нивните заедници и имаат контакти со граѓаните само за време на предизборниот период. Во врска со ова, тие подвлекуваат дека политичките партии не се заинтересирани за потребите на граѓаните и нивните посети имаат само една цел - политички маркетинг и придобивање гласови.

“ Кога ќе не посетуваат пред избори, тие доаѓаат само за промоција на партијата, а не за да слушнат кои се нашите потреби и проблеми. Не мислам дека некој политичар би дошол во Македонски Брод да слуша за нашите локални проблеми, урбанизација, канализација и сл. ”
Жена, 24, Македонски Брод

Очекувањата на оваа демографска група од политичките партии се:

- ♦ да ги исполнуваат своите ветувања
- ♦ да ги подобрат основните услови за живот во руралните области и оддалечените заедници.

БАРИЕРИ

Населението од оддалечените заедници има сличен став кон граѓанското и политичкото учество како и руралното население. Општото чувство на маргинализација и недоволна застапеност е поизразено кај оваа група. Тие се загрижени дека дури и основните услови, како што се транспортот и инфраструктурата, здравствената заштита, снабдувањето со вода за пиење и други, не се исполнети и дека не се вклучени во агендата на политичките партии.

Во споредба со општата и руралната популација, луѓето кои живеат во оддалечени заедници се позаинтересирани за општествено-политичките случувања и почесто разговараат за овие прашања со други луѓе.

Идентификувани се следниве специфични препреки:

- ♦ Незаинтересираност кај институциите и политичарите за подобрување на квалитетот на животот и чувство на маргинализација и исклученост.
- ♦ Недоволна застапеност: изразено чувство дека нивните грижи не се адресирани од оние што ги претставуваат.
- ♦ Недоверба во својата способност да влијаат на политиката и јавните политики во земјата.
- ♦ Слаба самоиницијатива, и покрај утврдената потреба од граѓанско учество.
- ♦ Недостиг на можности и канали преку коишто можат да учествуваат во граѓански активности и ниска свесност за тоа.
- ♦ Недостиг на вештини за активно учество (претпочитање на пасивно учество).
- ♦ Лошата инфраструктура (патна инфраструктура и поврзаност) влијае негативно на нивното учество.

ПРЕПОРАКИ

Согласно идентификуваните предизвици и препреки, се препорачува пакет интервенции со цел да се искористи високиот интерес за општествено-политички теми и да се подобри граѓанското и политичкото учество на оваа група:

Подобрување на негативната перцепција дека не се правилно застапувани од избраните претставници

- ♦ Воспоставување редовна комуникација со оддалечените заедници, за да се идентификуваат нивните потреби и проблеми.
- ♦ Вклучување и адресирање на прашањата од интерес за оддалечените заедници во агендата на релевантните политички претставници.

- ♦ Зголемување на видливоста на проблемите и потребите на оддалечените заедници.
- ♦ Следење и често преиспитување на прашањата што ги засегаат оддалечените заедници во периодот меѓу избори.
- ♦ Охрабрување на политичарите и активистите кои се дел од најголемите политички партии да се залагаат за потребите на оддалеченото население.
- ♦ Користење на различни алатки, како што се редовни месечни посети во заедницата, промоција на грижите и проблемите на оддалечените заедници во медиумите, како и редовно ажурирање на постигнатиот напредок. Промовирање на прашања и проблеми на помладата рурална заедница на социјалните медиуми.

Зголемување на вербата во способноста да влијаат на заедницата или општеството

- ♦ Иницирање, промоција и поддршка на помали проекти и иницијативи во заедницата кои адресираат релевантни прашања и проблеми.
- ♦ Промовирање позитивни локални примери во заедницата и потенцирање на нивното влијание. Употреба на примери кои докажуваат дека активизмот е важен и има моќ да влијае и да го кореигра општеството.
- ♦ Употреба на различни формати на учество, како што се неформални состаноци со влијателни локални претставници и активисти, согледувања од трети страни, проекти во заедницата поддржани од политичките партии или други организации.

Јакнење и зголемување на самодовербата

- ♦ Спроведување едукативни кампањи за методите на граѓанско учество.
- ♦ Помош во развојот на вештини за самостојно учество.
- ♦ Зајакнување на соработката со соседните заедници.

Промовирање локални канали и методи за поттикнување учество на оддалечените заедници во граѓанскиот живот

- ♦ Користење на општините за да се поттикне понатамошно учество.
- ♦ Организирање околу прашањата од интерес.
- ♦ Акцентирање на придобивките за заедницата.
- ♦ Формати што треба да се земат предвид: редовни лични состаноци, собири во помали групи, анкети или други форуми каде што локалните жители можат да ги искажат своите мислења за прашањата од интерес, можности за поведување иницијативи, итн.

Создавање сојузи:

Со локалните невладини организации заради:

- ♦ Идентификување на проблемите кои се важни за локалните заедници.
- ♦ Поддршка на мали проекти иницирани од локалните организации.
- ♦ Воспоставување близок контакт со оддалечените заедници.

- ♦ Зајакнување на капацитетите, позицијата и вмрежувањето на локалните организации во рамките на оддалечените заедници, за да се зголеми нивниот кредибилитет и влијание.

Со медиумите (дигитални и традиционални)

- ♦ Промовирање релевантни прашања, особено оние што се однесуваат на подобрување на квалитетот на живот (здравствена заштита, транспорт, миграција, итн.).
- ♦ Следење на напредокот на проектите релевантни за оддалечените заедници.
- ♦ Промовирање наративи со акцент на позитивни и успешни примери на активисти од руралните средини.
- ♦ Промовирање и воведување разновидност на кандидатите (жени, млади, рурални, итн.) за време на изборните кампањи.

Користење соодветни канали за комуникација и примена на традиционален и неконвенционален пристап

Користење на ТВ за да се допре до поголем дел од оддалечената популација.

- ♦ Промовирање на претставници и теми релевантни за оддалечената популација преку дебати, програми со гостувања, итн., особено оние што се однесуваат на подобрување на квалитетот на животот, миграцијата на млади луѓе, итн.
- ♦ Користење формати што даваат можности за контекстуализација на информациите и зголемување на нивната важност, особено затоа што телевизијата е доминантен канал на комуникација за постарите лица, жените и лицата со пониски примања и образование.

Организирање средби лице в лице или други настани во заедницата

Иако ТВ е најнефективниот начин за ширење информации, директните состаноци во неформален амбиент се најпосакуваниот начин на комуникација за оддалечените заедници. Користење различни формати за директна интеракција, како што се мали собири, локални неформални состаноци за да се изгради доверлив однос и да се зголеми нивната самопочит и чувство на важност.

Користење на социјалните медиуми за да се допре до помладите луѓе од далечните заедници

Употреба на други неконвенционални канали

- ♦ Разгледување начини како да се пристапи до оддалечените заедници во нивниот секојдневен живот, со цел ширење информации, на пример, во автобуси, на автобуски станици, локални продавници и други установи во заедницата.